

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการศึกษา

ปัจจุบันการมีใบหน้าสวยใส อ่อนกว่าวัยไร้ริ้วรอย จุดต่างดำและการมีรูปร่างดีสม สัดส่วนเป็นกระแสความนิยมในประชาชนทุกเพศทุกวัย ประกอบกับการดำรงชีวิตของผู้คนใน กรุงเทพมหานครต้องเผชิญกับมลภาวะเป็นประจำ ทำให้มีโอกาสเกิดโรคและปัญหาต่อผิวหนังพรณ ได้ เนื่องจากต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมภายนอกไม่ว่าจะเป็นแสงแดดจัด ลมแรง ความแห้งชื้นของ อากาศ เขม่าควัน และอันตรายจากการกระทบกระแทกผิวหนัง นอกจากนี้ปัจจัยภายในของแต่ละ บุคคลที่อาจก่อให้เกิดปัญหาผิวหนังและรูปร่าง ได้แก่ ฮอร์โมน การบริโภคอาหารที่มีแป้งและ ไขมันเป็นส่วนใหญ่ การดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ ความเครียดจากการเรียนหรือการทำงาน การขาด การพักผ่อนและการออกกำลังกาย ซึ่งจะส่งผลได้ชัดเจนต่อผิวหนังทั้งที่ใบหน้าและลำตัว ทำให้ จำเป็นต้องใส่ใจดูแลสุขภาพผิวหนังมากขึ้น นั่นเพราะในปัจจุบันใบหน้า ผิวพรรณ และรูปร่างที่ งดงาม นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงการมีสุขภาพที่ดีแล้ว ยังเป็นการสร้างเสน่ห์และความประทับใจ แก่ผู้พบเห็น รวมถึงสร้างโอกาสในชีวิต เช่น การก้าวเข้าสู่วงการบันเทิงได้อีกด้วย

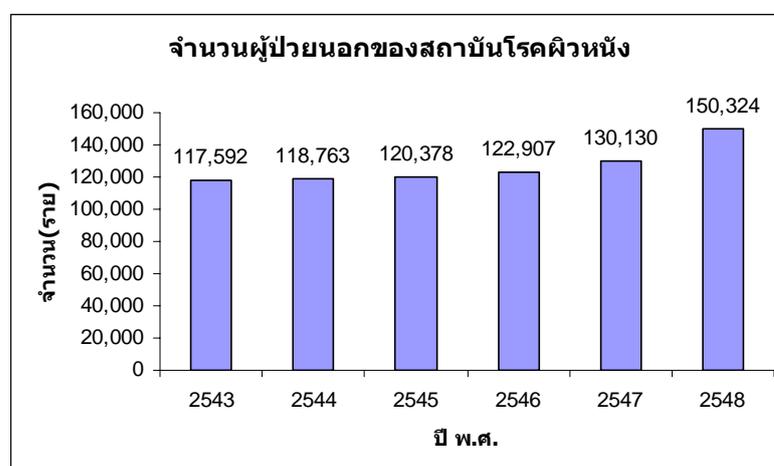
โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงเรื่องความสวยความงาม มักจะนึกถึงสุขภาพสตรีเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสุขภาพสตรีในวัย 18-40 ปี เนื่องจากเป็นช่วงที่กำลังก้าวจากวัยรุ่นสู่วัยผู้ใหญ่ และอยู่ ในช่วงของการศึกษาหรือการทำงานที่ต้องมีโอกาสพบปะกับเพื่อนต่างเพศและบุคคลอื่นๆภายใน สังคมอยู่เสมอ แต่ในความเป็นจริงไม่เฉพาะสุขภาพสตรีเท่านั้นที่ให้ความสำคัญกับเรื่องความสวย ความงาม สุขภาพบุรุษจำนวนไม่น้อยก็หันมาให้ความสนใจกับหน้าตาและรูปร่างกันมากขึ้น นอกจากนั้นช่วงอายุของผู้บริโภคก็กว้างขึ้นด้วย คือ มีตั้งแต่ 10 - 70 ปี (ผู้จัดการรายสัปดาห์, 27 ตุลาคม 2548) แนวโน้มความต้องการในบริการรักษาผิวหนังและความงามจึงมีมากขึ้น

ในด้านอุปสงค์ต่อบริการรักษาผิวหนัง ยังไม่มีข้อมูลอย่างเป็นทางการที่แสดงถึง ภาพรวมของอุปสงค์ดังกล่าว แต่เมื่ออ้างอิงจากสถิติของสถาบันโรคผิวหนังพบว่าผู้ป่วยโรคผิวหนัง มีจำนวนมากขึ้นทุกปี ดังภาพที่ 1.1 ซึ่งแสดงถึงจำนวนผู้ป่วยนอกของสถาบันโรคผิวหนังระหว่าง ปี พ.ศ. 2543-2548 ที่เพิ่มขึ้นจาก 117,592 คนในปี พ.ศ. 2543 เป็น 150,324 คน ในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งข้อมูลที่ได้มานี้เป็นเพียงส่วนที่ผู้ป่วยเลือกเข้ารับการรักษาจากสถาบันโรคผิวหนังอันเป็น

สถานพยาบาลของรัฐ ที่มักจะเป็นผู้ป่วยที่ต้องการประหยัดค่าใช้จ่าย มีอาการรุนแรงหรือจำเป็นต้องได้รับการรักษาเป็นเวลานาน จึงต้องการแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกรณี และแม้จะเป็นข้อมูลเพียงบางส่วน แต่กระนั้นก็ยังคงเป็นสถิติที่สูงอยู่ ดังนั้นถ้าคิดรวมจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาจากสถานพยาบาลของเอกชนด้วย จำนวนผู้ป่วยที่มีปัญหาโรคผิวหนังน่าจะเป็นตัวเลขที่สูงกว่านี้มาก

ภาพที่ 1.1

สถิติจำนวนผู้ป่วยนอกของสถาบันโรคผิวหนัง ปีพ.ศ. 2543-2548

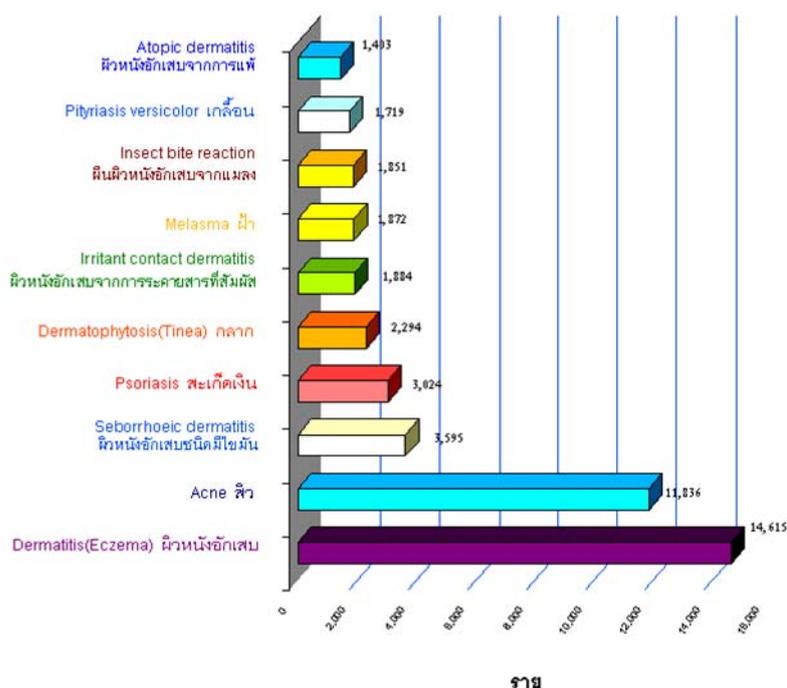

ที่มา : ฝ่ายแผนงานและประเมินผล กลุ่มภารกิจอำนวยการ สถาบันโรคผิวหนัง ปี 2548

สำหรับข้อมูลผู้ป่วยที่มาได้รับการรักษาจากสถาบันโรคผิวหนังพบว่า โรคผิวหนังที่เป็นมากที่สุด 3 อันดับแรกในปี 2548 โดย ได้แก่ ผิวหนังอักเสบจำนวน 14,615 ราย สิวจำนวน 11,836 ราย และผิวหนังอักเสบชนิดมีไขมันจำนวน 3,595 ราย ตามลำดับ ดังภาพที่ 1.2 ซึ่งแสดงถึงจำนวนผู้ป่วยนอกของสถาบันโรคผิวหนังกับ 10 อันดับของโรคผิวหนังที่เป็นมากที่สุด

ภาพที่ 1.2

ข้อมูลผู้ป่วยนอก 10 อันดับ ของสถาบันโรคผิวหนัง ปี 2548

ที่มา : ฝ่ายแผนงานและประเมินผล กลุ่มภารกิจอำนวยการ สถาบันโรคผิวหนัง ปี 2548

อย่างไรก็ดีนอกเหนือจากสถาบันโรคผิวหนังแล้ว ผู้ป่วยโรคผิวหนังยังสามารถรับการรักษาในคลินิกรักษาผิวพรรณ คลินิกเวชกรรมทั่วไป โรงพยาบาลเอกชน หรือโรงพยาบาลของรัฐได้ด้วย ทั้งนี้นอกจากการรักษาโรคผิวหนัง เช่น สิวหรือผิวหนังอักเสบ โดยตรงแล้ว คลินิกรักษาผิวพรรณและโรงพยาบาลเอกชนเหล่านี้ยังมีบริการอื่นๆ ในด้านเสริมความงามของผิวพรรณด้วย จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่ต้องการมีใบหน้า ผิวพรรณและรูปร่างที่สวยงามตามสมัยนิยม (fashion) ในยุคสมัยนี้

เมื่อมีความใส่ใจในสุขภาพผิวพรรณและรูปร่างมากขึ้น และมีความต้องการลดหรือแก้ปัญหาผิวพรรณและสัดส่วนได้อย่างทันท่วงที คือ ไม่ต้องการปรับวิถีชีวิตในเรื่องการกินอยู่ การเรียนการทำงาน การออกกำลังกายและการพักผ่อน มากนักเนื่องจากไม่ค่อยมีเวลา ประกอบกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นผู้มีรายได้พอสมควร ทำให้คลินิกรักษาผิวพรรณและความงามได้โอกาสประชาสัมพันธ์แนะนำผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ดังจะสังเกตเห็นได้ว่ามีคลินิกเหล่านี้เปิดให้บริการเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ทำ

ให้มีการแข่งขันกันเพื่อดึงดูดลูกค้า จึงเป็นเหตุให้สนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดที่กำหนดการใช้บริการคลินิกรักษาผิวหนังของผู้บริโภค

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากรที่ใช้บริการคลินิกรักษาผิวหนังและปัจจัยที่กำหนดการใช้บริการดังกล่าว

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ครอบคลุมเฉพาะการใช้บริการคลินิกรักษาผิวหนัง ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่รวมโรงพยาบาลและคลินิกศัลยกรรมพลาสติก

1.4 แหล่งข้อมูลและการเก็บข้อมูล

1.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยการเลือกตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Sampling) จากผู้ใช้บริการคลินิกรักษาผิวหนังในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม - 11 สิงหาคม พ.ศ. 2549 จำนวน 163 ตัวอย่าง จาก 33 คลินิก ทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ย่านปิ่นเกล้า สยาม ประตูน้ำ ท่าพระ บางแค พระราม 2 รามคำแหง ลาดพร้าว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สะพานควาย จตุจักร บางนา และรามอินทรา-อาจณรงค์ เป็นต้น โดยเป็นทั้งคลินิกที่ตั้งอยู่ในและนอกห้างสรรพสินค้า

1.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับจำนวนคลินิกที่เปิดให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสถิติแห่งชาติ เอกสาร วารสารและอินเทอร์เน็ต

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มผู้ใช้บริการและปัจจัยที่กำหนดการใช้บริการ
คลินิกรักษาผิวหนังพรรณ

1.5.2 เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการเลือกกลุ่มเป้าหมายและสนองตอบต่อ
ความต้องการของผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

1.6 ข้อจำกัดสำหรับการทำวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานศึกษาในระดับจุลภาค แหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่เป็นการ
รวบรวมจากส่วนงานราชการหรือหน่วยงานวิจัยของเอกชนจึงมีค่อนข้างน้อย อีกทั้งข้อมูลหลัก
สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้เป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ต้องอาศัยการตอบแบบสอบถามของผู้ใช้บริการคลินิก
รักษาผิวหนังพรรณ ดังนั้นด้วยเงื่อนไขด้านเวลาและค่าใช้จ่าย จึงมีข้อมูลการศึกษาเพียง 163 ชุด